

Ταξιδιωτικά μυστικά για...

Ζαγόρι - Κόνιτσα

Μαστοροχώρια

Νίκος Κυρίτσης

**NO
LIMITS**

NO LIMITS

T. 2655 23777

K. 6944 751418

www.nolimits.com.gr

info@nolimits.com.gr

rafting στο Βοϊδομάτη.
αρχαίους καιμη.

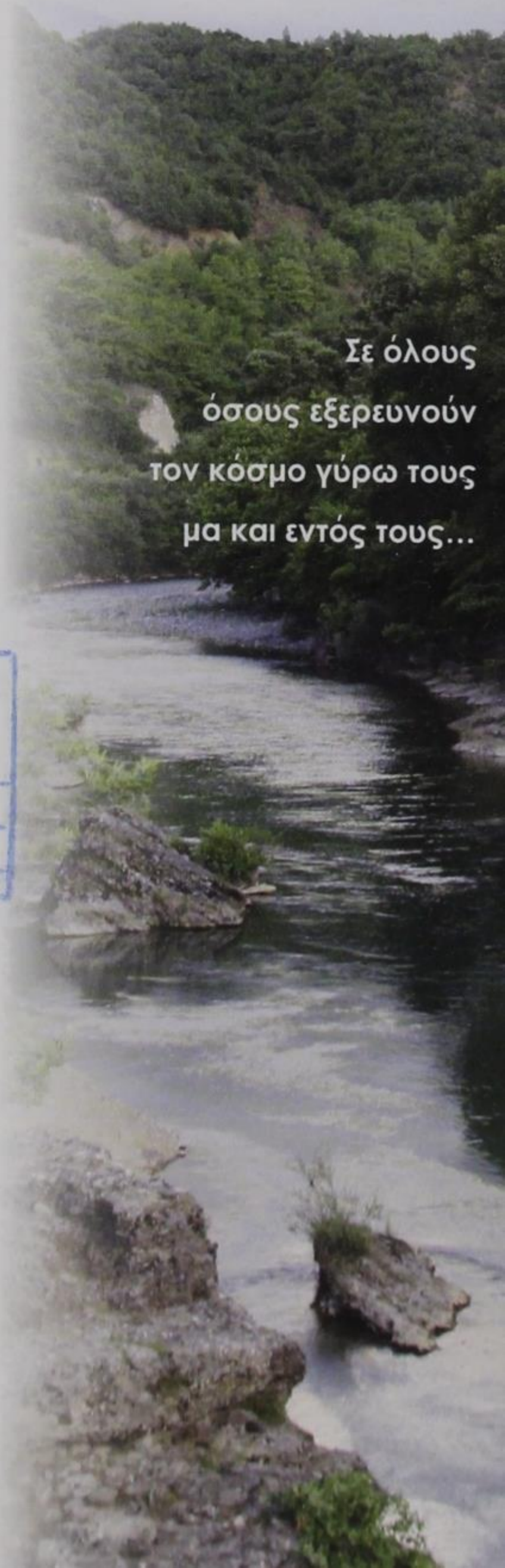

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΚΟΝΙΤΣΑΣ
ΑΡ. ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ 54406
ΗΜΕΡ. ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ 27-3-13.
ΤΑΞΙΔ. ΟΡΙΘΜ. 914.953 ΚΥΡ

κωδ εγγ: 7585

Σε όλους
όσους εξερευνούν
τον κόσμο γύρω τους
μα και εντός τους...

Ταξιδιωτικά μυστικά για...
Ζαγόρι - Κόνιτσα
Μαστοροχώρια

ΚΕΙΜΕΝΑ - ΕΡΕΥΝΑ: Νίκος Κυρίτσης
e-mail: kyritsis@nolimits.com.gr / κιν. 6944 751418

CREATIVE DIRECTOR: Σταυρίνα Σχισμένου

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: Νίκος και Παντελής Κυρίτσης

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ: Κατερίνα Τσούβαλη

ΧΑΡΤΗΣ: Σπύρος Βαγγελάκης

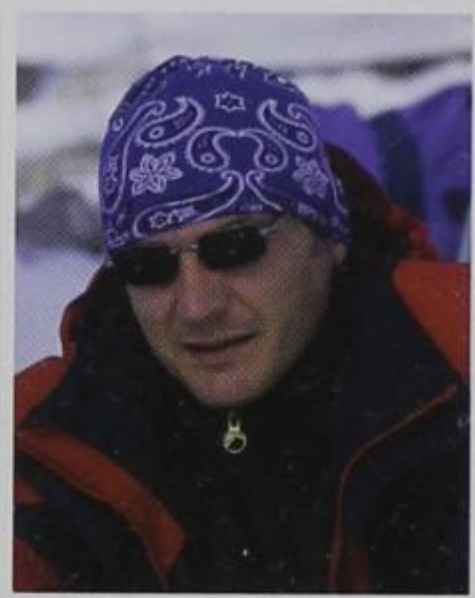
ΕΚΤΥΠΩΣΗ: Explorer ΕΠΕ

A

Ανθρωποι και οικισμοί, «πίσω απ'τα βουνά», δίπλα στα ποτάμια, κάτω από ψηλές κορφές. Άνθρωποι που παλεύουν να επιβιώσουν μακριά από τα αστικά κέντρα, μακριά από τον συσσωρευμένο πλούτο, με λίγες ευκαιρίες. Οικισμοί που είναι σκαρφαλωμένοι πάνω στο βουνό, στο παρελθόν, για να μη τους φτάνει εύκολα το πόδι του κατακτητή ή για να έχουν άμεση πρόσβαση στα βοσκοτόπια. Τώρα, για να θυμίζουν στους σύγχρονους ότι υπάρχουν κι άλλοι τόποι όπου ζει το ανθρώπινο είδος. Και όχι μόνο στις τιμεντένιες πολιτείες με τα εκατομμύρια αεικίνητα αυτοκίνητα και τις γραβάτες στους δρόμους να παν και να έρχοντε.

Ζαγοροχώρια, Κόνιτσα, Μαστοροχώρια. Τόπος προικισμένος από τη φύση κι αδικημένος απ τους ανθρώπους. Χωριά από πέτρα αυθεντικά, χωριά καμένα και ξαναχτισμένα με φτώχεια, χωριά ενσωματωμένα στο περιβάλλον που ίσα που τα διακρίνεις από μακριά, αλλά και χωριά με τσίγκους και κεραμίδια και με μπετόν. Όλα όμως έχουν την δική τους μοναδική ιστορία να διηγηθούν. Όλα έχουν κάτι μοναδικό να καμαρώσουν.

Στις παρυφές ή και μέσα μερικές φορές στον **Εθνικό Δρυμό Βίκου-Αώου**, που δίνει και το στίγμα της περιοχής, οι άνθρωποι προσπαθούν να βρουν τρόπο να επιβιώσουν άλλοτε σεβόμενοι και άλλοτε όχι τη φύση γύρω τους. Εδώ θα συναντήσεις την κυρία Αλέκα να ζεσταίνει με την μασίνα τούς πελάτες της στον καφενέ και λίγο πιο πάνω τα sra να καλύπτουν τις ανάγκες και των πιο απαιτητικών πελατών. Εδώ θα συναντήσεις τις μαυροντυμένες γερόντισσες να κουβαλάν κλαδί στην πλάτη τους για να ταΐσουν τα γίδια και δίπλα να περνούν πολυτελή 4x4 με skί φορτωμένα να πάνε για **Βασιλίτσα**. Έτσι είναι τα πράγματα. Όμως το πολυτελές 4x4 αν κάνει στάση στις **Πάδες** για φαγητό, θα βοηθήσει σιγά-σιγά την κόρη της γερόντισσας να πάψει να ζαλώνεται για να επιβιώσει. Όλα όμως θέλουν το μέτρο τους. Ο τουρισμός είναι δύσκολο πράμα και για να τον υπηρετήσεις και να τον οδηγήσεις εκεί που πρέπει.

Ο οδηγός αυτός, προσπαθεί να σας μυήσει στα μυστικά της περιοχής, με σεβασμό σε σας αλλά και στο περιβάλλον γύρω μας.

Φυσικό και πολιτιστικό.

Πηγές Βοϊδομάτη

ΔΥΤΙΚΟ ΖΑΓΟΡΙ

Ζαγόρι, λέξη σλάβικης προέλευσης και σημαίνει *πίσω ή πέρα από το βουνό*. Το Ζαγόρι είναι μια γεωγραφική και πολιτισμική ενότητα αποτελούμενη από 46 χωριά. Η περιοχή αυτή βρίσκεται στη Β. Πίνδο και συγκεκριμένα στα ορεινά συγκροτήματα της **Τύμφης**, του **Μιτσικελίου** και του **Λύγκου**. Υπάρχει το Δυτικό, το Κεντρικό και το Ανατολικό Ζαγόρι.

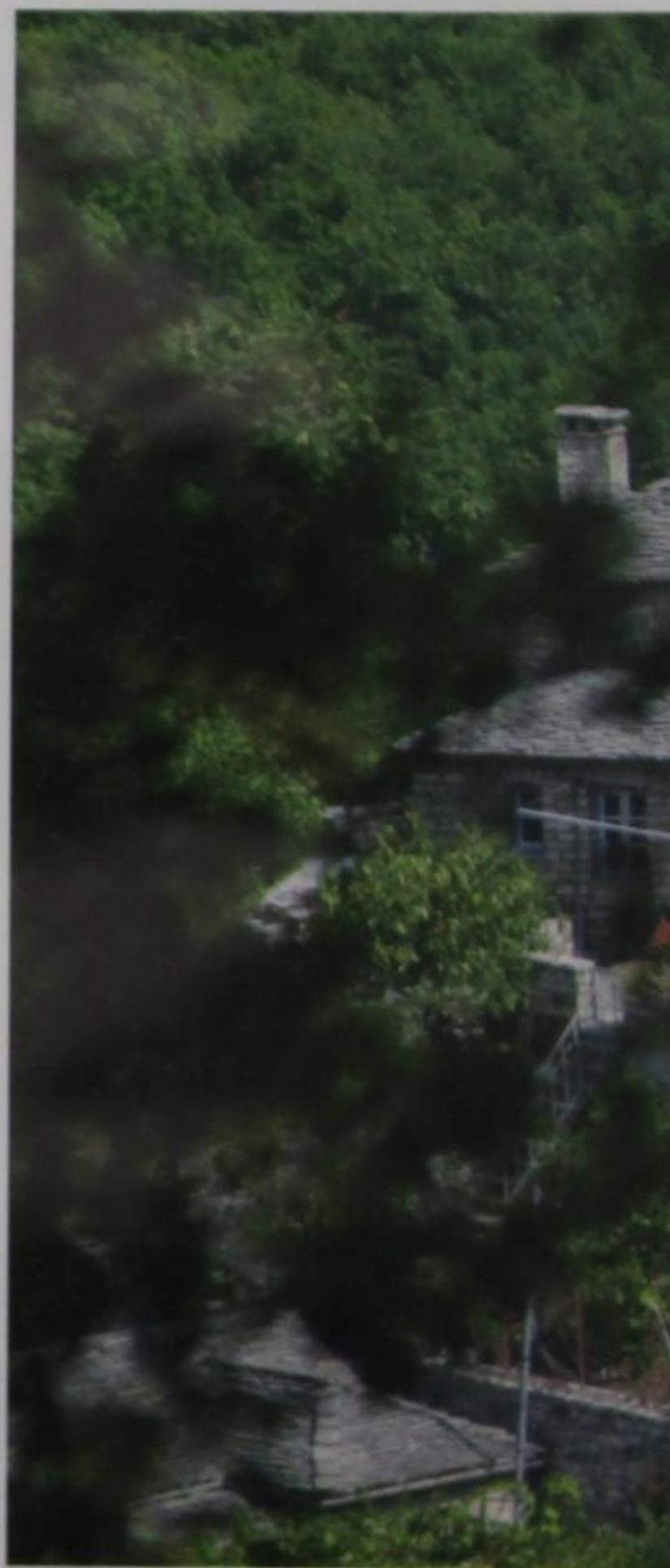
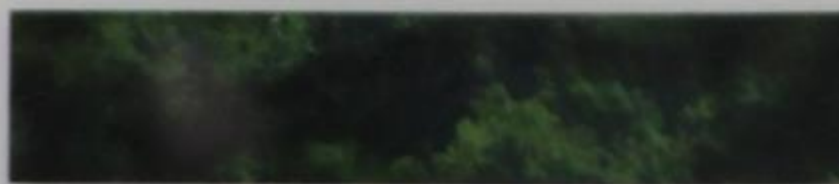
Το Δυτικό Ζαγόρι αποτελούν το Πάπιγκο, η Αρίστη, ο Βίκος, ο Άγιος Μηνάς και το Μεσοβούνι.

Αν έρχεστε από Ιωάννινα, περίπου στο 35 χλμ. θα στρίψετε αριστερά στις πινακίδες «ΑΡΙΣΤΗ-ΠΑΠΙΓΚΟ»

Αν έρχεστε από Κόνιτσα, στο δωδέκατο χλμ. στρίβεται αριστερά στην πινακίδα που λέει ΑΡΙΣΤΗ-ΠΑΠΙΓΚΟ. Στα 300 μέτρα θα συναντήσετε και τη βάση της ΝΟ LIMITS, όπου γίνεται το rafting στον Βοϊδομάτη και ο περίπατος με τα άλογα.

Η διασταύρωση αυτή είναι 1 χλμ. μετά το χωριό Κλειδωνιά, το πρώτο χωριό που συναντάτε φεύγοντας από την Κόνιτσα προς Ιωάννινα και βρίσκεται πάνω στην εθνική οδό. Πρώτα λοιπόν θα συναντήσετε το χωριό **Άγιος Μηνάς**, σε ωραία θέση και θέα, ενώ ερχόμενοι από Ιωάννινα, θα βρείτε πρώτα το Μεσοβούνι, το οποίο γεωγραφικά μόνο ανήκει στο Ζαγόρι, γιατί είναι από τα χωριά που κάψαν οι Γερμανοί γι' αυτό και δε διασώζει πολλά στοιχεία από την ντόπια αρχιτεκτονική.

Ο Άγιος Μηνάς δεν έχει ακόμη αισθανθεί την ανάγκη να φιλοξενήσει τουρίστες στα κτίσματά του. Γι αυτό και δεν υπάρχει ακόμη ξενώνας. Το ότι σύντομα θα γίνει κι αυτό δεν το συζητώ! Διότι η θέση του χωριού είναι... στρατηγική. Και τα λίγα σπίτια που έχει, άρχισαν ήδη να ομορφαίνουν, αντικαθιστώντας το κεραμίδι για παράδειγμα, με πέτρα. Ενάμισι χλμ. από τον Άγιο Μηνά είναι η **Αρίστη** (παλιότερα την έλεγαν Αρτσίστα), ωραίο χωριό, που σώζει πολλά στοιχεία από την ηπειρώτικη αρχιτεκτονική. Κι όταν αντικατασταθούν και οι πολλές κεραμοσκεπές που υπάρχουν, θα είναι καλύτερο. Αλλά το καλό της Αρίστης, είναι ότι είναι πιο... χωριό. Έχει αρκετούς μόνιμους κατοίκους. Άλλος έχει τα προβατάκια του, άλλος βάζει κήπο, η κυρία Αλεξάνδρα έχει συνέχεια ανοικτό το μπακάλικο για να καλύψει τις καθημερινές ανάγκες των ντόπιων. Αλλά δεν κάνει μόνο αυτό η αγαπημένη μου κυρία Αλεξάνδρα: κάνει φοβερή κασιόπιτα και γλυκά του κουταλιού με τα χεράκια της! Και έχει και μια χαρούμενη όψη ότι ώρα και να τη δεις που σου φτιάχνει

Αρίστη

Πάπιγκο

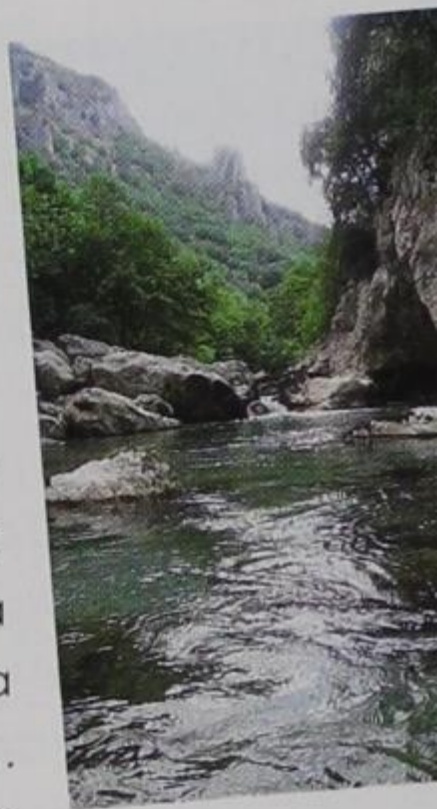

τη διάθεση. Ένα πρόβλημα έχει η Αρίστη: όταν κινείται πολύς κόσμος στην περιοχή, γίνεται ένα απίστευτο μποτιλιάρισμα στην μικρή πλατεία της και άντε να ξεμπλέξεις. Κι αν πέσετε πάνω σε κανένα λεωφορείο, που προσπαθεί να περάσει από το στένωμα πριν την πλατεία, θα νομίσετε ότι είστε στην Κηφισίας σε ώρα αιχμής!

Από την πλατεία της Αρίστης, ξεκινά ένας δρόμος προς το χωριό **Βίκος**, που απέχει μόνο 3 χλμ και ένας αριστερά και κάτω που οδηγεί προς Πάπιγκο. Σας προτείνουμε να πάτε πρώτα στο Πάπιγκο και ύστερα στον Βίκο, διότι μεταξύ Αρίστης και Βίκου υπάρχει ασφαλτόδρομος, που σε οδηγεί κατευθείαν στο Κεντρικό Ζαγόρι, αν θέλετε να συνεχίσετε εκεί.

Κατεβαίνοντας από την Αρίστη προς Πάπιγκο, 500 μέτρα πριν φτάσετε στο γεφυράκι που περνάει πάνω από τον **Βοϊδομάτη**, αφήστε το αυτοκίνητό σας και επισκεφθείτε το μοναστήρι της Παναγίας της Σπηλιώτισσας (1665 μ.Χ), που είναι σκαρφαλωμένη στο βράχο. Για να φτάσετε εδώ πρέπει να περπατήσετε περίπου 500 μέτρα. Και θα βρεθείτε μέσα σε ένα πλατανόδασος πυκνό με τα δέντρα να ανταγωνίζονται μεταξύ τους για μια ... θέση στον ήλιο και να μεγαλώνουν μόνο καθ' ύψος.

Συνεχίζοντας προς Πάπιγκο, περνάτε το γεφύρι που οδηγεί στην άλλη μεριά του Βοϊδομάτη, στο δρόμο για Πάπιγκο. Σταθείτε εδώ, να μελετήσει λίγο η ματιά σας το καθαρότερο ποτάμι της Ευρώπης. Και το πιο κρύο της Ελλάδας επίσης. Γι

αυτό, μην ξεθαρρεύετε και μπείτε να κολυμπήσετε, διότι πρώτον απαγορεύεται μιας κι είναι Εθνικός Δρυμός και δεύτερον θα παγώσετε, ότι εποχή κι αν είναι, όσο ζέστη και να κάνει έξω! Κι αν δείτε κανέναν ιερόσυλο να έχει βγάλει σεσλόγκ και πετσέτες και να 'χει μετατρέψει σε παραλία τον ποταμό, βάλτε του τις φωνές. Και έχετε κάθε ηθικό και νομικό δικαίωμα γιατί απαγορεύεται νομικά και πολιτιστικά!

Στο **Μεγάλο Πάπιγκο** λοιπόν, που είναι χτισμένο στα 1000 μέτρα, θα σας οδηγήσουν 15 συνεχόμενες φουρκέτες και μετά ο δρόμος γίνεται λίγο καλύτερος. Αλλά μην άγχεστε. Δέκα χλμ. είναι όλα κι όλα από το ποτάμι. Και μην ξεχνάτε ότι πάτε σε ένα από τα ομορφότερα χωριά της Ευρώπης!

Να περιηγηθείτε το χωριό. Είναι από την μια άκρη στην άλλη ενδιαφέρον. Από πάνω του, οι πύργοι της Αστράκας, κομμάτι της οροσειράς της Τύμφης, αποτελούν έναν πολύ εντυπωσιακό σχηματισμό. Και είναι αυτοί οι πύργοι που κάνουν τη διαφορά. Γιατί ως οικισμοί, όλα τα ζαγοροχώρια έχουν τη γοητεία τους. Και δεν μπορείς εύκολα να πεις πιο είναι τ' ομορφότερο.

Θαυμάστε την ηπειρώτικη λαϊκή αρχιτεκτονική, δείτε την εκκλησία του Αγίου Βλασίου, χτισμένη το 912 μ.Χ και αναδομημένη το 1852, στην αρχή του χωριού. Το Πάπιγκο ξεκίνησε πρώτο την κούρσα της τουριστικής ανάπτυξης στο Ζαγόρι. Με μια έξυπνη παρέμβαση του ΕΟΤ την δεκαετία του '70, όπου νοίκιασε δύο παλιά αρχοντικά, τα μετέτρεψε σε ξενώνες και αφού πρόβαλε το χωριό αρκετά, τα επέστρεψε στους ιδιοκτήτες και τα πράγματα βρήκαν το δρόμο τους. Υπήρχαν όμως και δυναμικοί ντόπιοι που πήγαν τα πράγματα μπροστά. Και που προστάτεψαν το χωριό από την αλόγιστη αναπτυξιακή μανία.

Ο κεντρικός δρόμος συνεχίζει προς το **Μικρό Πάπιγκο**, σε απόσταση 2 χλμ. Μεταξύ των δύο Παπίγκων, η δύναμη του νερού διάβρωσε τα ασβεστολιθικά πετρώματα και σχημάτισε

Χωριό Βίκος, το φαράγγι του Βίκου

τις φυσικές πισίνες, τις λεγόμενες «κολυμπήθρες». Σταθείτε να κολυμπήσετε αν είναι καλοκαίρι ή να περπατήστε λίγα μέτρα για να δείτε το ωραίο μικρό φαράγγι. Θα βρείτε πινακίδα στα αριστερά σας, που γράφει «ΡΟΓΚΟΒΟ». Φτάνοντας στο Μικρό Πάπιγκο, δείτε στην είσοδο του χωριού την εκκλησία των Ταξιαρχών, περπατήστε στα στενά καλντερίμια, θαυμάστε τα χτίσματα και ενημερωθείτε για τη φύση και τον πολιτισμό στο Ζαγόρι από το Κέντρο Ενημέρωσης του WWF (τηλ. 26530 41071), που στεγάζεται στο παλιό σχολείο. Από το Μ. Πάπιγκο ξεκινούν τα μονοπάτια για **Δρακολίμνη, Αστράκα, Γκαμήλα**. Μην ξεκινήσετε αν δεν πάρετε πληροφορίες για τις ώρες που χρειάζεστε για να ανεβείτε, τον καιρό, το καταφύγιο κλπ.

Επιστρέφοντας τώρα από Πάπιγκο, να πάτε στο χωριό **Βίκος**, όπου θα δείτε όλο σχεδόν το φαράγγι του Βίκου από το παρατηρητήριο που έχει εκεί ο Δήμος και το οποίο θα βρείτε ανηφορίζοντας 100 μέτρα δεξιά σας, απέναντι από το ξενώνα που συναντάτε στην είσοδο του χωριού.

Η μόνιμη απορία μου είναι, πώς αυτό το χωριό με τη θέση που έχει, «καταφέρνει» να έχει μόνο 2 μικρούς ξενώνες. Ξέρεις τι είναι να ανοίγεις το πατζούρι σου το πρωί και να βλέπεις μπροστά σου όλο το φαράγγι του Βίκου; Και κυριολεκτώ σ' αυτό που λέω. Θα μου πείτε, υπάρχουν και χωριά που δεν θέλουν να μετατραπούν σε χώρους υποδοχής τουριστών. Απόλυτα σεβαστό.

Εδώ καταλήγει η πεζοπορική διαδρομή που ξεκινά από το **Μονοδένδρι** διασχίζοντας το μεγαλύτερο μέρος του φαραγγιού, μετά από 5 ως 6 ώρες, εύκολης σχετικά διαδρομής. Μπορεί βέβαια η διαδρομή να καταλήξει και στο Πάπιγκο, παίρνοντας δεξιά το μονοπάτι στις πηγές του Βοϊδομάτη και όχι αριστερά. Απλά, είναι πιο μεγάλη η πορεία σας κατά μισή ώρα περίπου. Εσείς μπορείτε από δω να κατεβείτε, από το μονοπάτι που βλέπετε μπροστά σας, στις πηγές του Βοϊδομάτη σε 25 περίπου λεπτά και να γυρίσετε πίσω, σε 45 περίπου λεπτά.

Το φανταστικό τμήμα του φαραγγιού, που ξεκινάει από τις πηγές και φτάνει στην γέφυρα τις Αρίστης, μην το διασχίσετε χωρίς ειδικό εξοπλισμό, διότι δεν έχει μονοπάτι και περνάς το ποτάμι αρκετές φορές σε βαθιά σημεία.